

Synpunkter "Program för Barkarbystaden - tillägg till den fördjupade översiktsplanen"

Inledning

I den politiska koalitionsplattformen för Socialdemokraterna, Miljöpartiet samt Centerpartiet under mandatperioden 2014 - 2018 anges att Järfälla ska vara en grön kommun, där vi både tar ansvar för miljöfrågor i det stora och i det lokala. "Vi har en vision om en klimatneutral kommun och en giffri vardag".

Från Naturskyddsföreningens sida ser vi flera exempel på positiva förändringar; en ambitiösare miljöplan, satsning på cykelbanor, högre andel ekologisk mat mm. Dessutom har man i koalitionsplattformen bl. a prioriterat att göra Igelbäcken till nytt naturreservat, utreda om Ängsjö friluftsområde kan bli ett nytt naturreservat samt slå vakt om naturreservaten och strandskyddet samt värna spridningskorridorer.

Vi är därför förvånade att man i det nya tillägget för Program för **Barkarbystaden inte prioriterat att samplanera** naturreservatet och Barkarbystaden. Om **koalitionsplattformen prioriterar naturreservaten och värnar spridningskorridorer** är det **viktigt att planeringen av reservatet och Barkarbystaden går hand i hand**. Sundbyberg har använt sig av den modellen med gott resultat när de har planerat sin del av Igelbäcken.

Bildandet av naturreservatet Igelbäcken måste samordnas med programmet för Barkarbystaden

Vid utarbetande av planen för reservatsbildningen (gränser, funktioner, skötselplaner mm) måste denna **samordnas** med utvecklingen av Barkarbystaden. Att bara fokusera på att det enligt RUFSS skall vara 500 m brett ligger inte i linje med hållbar utveckling och att leverera de ekosystemtjänster som är viktiga och nödvändiga för hållbar utveckling. Denna gräns fastställdes med en lägre utbyggnadsgrad av Barkarbystaden. Dessutom har med föreslagen gränsdragning **ytan minskat** i förhållande till tidigare angivna gränser, vilket inte matchar befolkningsutvecklingen och "trycket" på naturreservatet.

I strukturplanen tas ekosystemtjänsterna upp vilket vi ser som mycket positivt men vi saknar en plan för hur detta kan ske utifrån miljöns förutsättningar och inte på dess bekostnad. Om kraven på ekosystemtjänster i det blivande reservatet mera noggrant specificeras är då gränsdragningen mot bebyggelsen väl anpassad? Naturvärdesinventeringen som är gjord pekar också på många värdefulla miljöer som inte använts för att skapa en bra gräns mot naturreservatet och bevarande av värdefulla biotoper och ekosystem. Om Järfälla kommun menar allvar med hållbar utveckling **bör naturreservatet inte bara tilldelas den yta som blir över, utan den yta som får ekosystemtjänster att fungera och utvecklas på lång sikt**. Därför är samplaneringen viktig.

Några exempel på områden som behöver samplaneras.

- T. ex. har vi ett av världens största tätortsnära eko-jordbruk i söder (Hästa gård). Att bygga flerfamiljshus ett 100-tal meter från stallarna och gödselplattan verkar inte genomtänkt. Dessutom behövs det ianspråktaga området för anknytningen till Hästa klack om spridningskorridorer skall behållas. De hotade biotoperna 13 – 17 samt 31 – 33 enligt naturinventeringskartan sidan 9 inkluderas i spridningssambandet till Hästa klack. Anknytning

till Hästa gård och kulturresevatet borde kunna göras till en viktig resurs för Barkarbystaden men kräver samordning med Stockholms kommun. Vi saknar också en entré till de södra delarna av resevatet med Hästa gård, Akalla by och Eggeby.

- Finns det behov av att Hästa gård får tillgång till Järfällas delar av naturresevatet för skötsel, ekologisk odling mm. Hur skall i så fall barriäreffekten av Norrviksvägen elimineras?
- Vilka ekosystemtjänster levererar den gamla landningsbanan? Med ett varmare klimat och ökad nederbörd bör inte avsvalnade funktioner och dagvattenhantering prioriteras i stället?
- Skogsbryn är viktiga som spridningskorridorer. Hur tas det om hand i planeringen när man bara drar en gräns 250 m från Igelbäcken?
- I samband med restaureringen av Igelbäcken behöver också behovet av att dämna upp vatten för att få ett jämnare flöde i Igelbäcken ses över. Ett område som utpekats för detta är norr Norrviksvägen vid Hästa gård och väster Igelbäcken. Vi behöver inte bara "kajer mot det gröna" utan även "kanaler in i staden". Kommunen har lagt ner mycket resurser på att ta fram handledningen "Kajer mot det gröna". Varför tillämpas inte dessa goda intentioner i den viktigaste gränsen mot det gröna från Säby gård till Hästa gård? För att få en bra "kaj" men även "kanaler" och mötesplatser tror vi att en samplanering av naturresevatet och staden är nödvändig.
- Vad händer med Djupan som ligger kulverterad i gränsen mot Stockholms stad?
- Varför anlägga en urban bro över Igelbäcken när den gamla Häradsvägsbron finns i närheten? Häradsvägen är skriftligt belagd sedan medeltiden men har troligen anor ned i järnåldern. Hur skall denna bro och väg från 1200-talet framhävas? Är en landningsbana som funnits i några tiotal år viktigare?
- Strax söder landningsbanan, öster Igelbäcken fanns en gårdssamling, fornminne Järfälla 358:1. Kring den finns sannolikt en värdefull och unik flora vilket även framgår av naturvärdesinventeringen, objekt 12 och 13. Hur kan den restaureras och skötas så att den biologiska mångfalden består och ökar? Går det att återuppbygga den byn med timmer från kommunens skogar? Var kan Järfällaborna se hur människor på de talrika torpen under de stora gårdarna levde?
- Hur skall cykelleder och vandringsleder samordnas och planeras? De som använder naturresevatet för rekreation kommer att färdas i nord-sydlig riktning samtidigt som cykelpendlarna till Akalla - Kista kommer att röra sig i mera öst-västlig riktning.
- Ett annat område som behöver belysas utifrån naturresevat är skötseln av resevatet. Skall betande kor användas för att hävda området? Vilken samordning krävs? Hur passeras vandringsleder och cykelvägar?
- Hur skall gränsområdet stad - naturresevat utformas och vad krävs i närområdet av resevaten för att klara den planerade befolkningsökningen?
- Ljusföroreningar utpekats av forskarna som ytterligare en källa som påverkar biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Vid utformning av gränsen mot naturresevatet och "Kajen mot det gröna" måste hänsyn tas för att minimera de negativa effekterna.

Sammanfattning

Från Naturskyddsföreningens sida är det vår förhoppning att vi kunnat peka på några områden som kräver samplanering och föreslår att denna samplanering sker innan tillägget för program för Barkarbystaden fastställs. Sveriges Riksdag har sagt "... I landet förekommande växt- och djurarter ska ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd". Kan detta uppnås utan samplanering i olika dimensioner?

Vi är också övertygade om att det krävs ett naturreservat för att skydda denna flaskhals i den viktiga Järvakilen. För ett lyckat resultat föreslår vi också att samordning sker i god tid med angränsande kommuner och Länsstyrelsen.

Det finns också ett behov av att skapa en totala bild av alla planer som görs för olika projekt. T. ex. vad händer när Säbysjöns överskott av vatten släpps och magasineras i dammar, för att skapa ett jämnt flöde i Igelbäcken, samtidigt som en kraftig snösmältning eller ett skyfall inträffar. Kommer de planerade dammarna att klara den vattenmängden?

Slutligen vill vi trycka på den flexibilitet som tillägget till den fördjupade ÖP:n medger men ställer oss frågande till den forcerade exploateringen. Analyser bör göras av vilka utmaningar som den snabba expansionen ger upphov till vad gäller skola, vård och omsorg samt arbetsplatser och idrottsanläggningar för att på kort och lång sikt skapa ett hållbart samhälle.

Flexibiliteten att bygga upp till 18.000 bostäder innebär också att behovet att exploatera andra värdefulla områden, såsom åkermark reduceras.

Naturskyddsföreningen i Järfälla

Karin Hanze
Ordförande